

REHABILITERINGEN FÖRNYAS

Text ANNI TEPPÖ Bild SHUTTERSTOCK

Enligt det nuvarande regeringsprogrammet ska en totalreform av rehabiliteringssystemet genomföras under regeringsperioden. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte i september 2016 en kommitté för att dryfta en reform av rehabiliteringssystemet. Denna hade i uppdrag att komma med förslag till ett förnyat rehabiliteringssystem och till nödvändiga författningsändringar.

Kommittén lämnade sin rapport i november. Slutrapporten innehöll 55 utvecklingsförslag och merparten av dem gäller rehabiliteringsprocessen och ordnandet av rehabilitering. Kommittén kunde dock inte till alla delar lägga fram detaljerade förslag till lagändringar, eftersom social- och hälsovårdsreformen ännu inte är klar.

Tidningen Avain intervjuade kommitténs ordförande **Kari Välimäki** om målen med reformen.

Varför behövs en rehabiliteringsreform?

Rehabiliteringen fungerar på många sätt bra, men som helhet sett är den fortfarande splittrad och i synnerhet de människor som är i behov av många olika rehabiliteringstjänster får inte alltid de tjänster de behöver. Rehabiliteringen är också en del av servicesystemet och eftersom detta kommer att förändras, bland annat till följd av social- och hälsovårdsreformen, måste även rehabiliteringen förnyas.

Vad syftar reformen till?

Kommitténs mål är ett rehabiliteringssystem som fungerar som en integrerad del av servicesystemet och

där klienten står i fokus och själv aktivt medverkar.

Hur kommer rehabiliteringsklienterna att märka av reformen? Är avsikten att den ska komma att förbättra situation för några specifika målgrupper?

Förslagen gäller i praktiken alla rehabiliteringsklienter. Kommittén föreslår en allmän verksamhetsmodell för rehabiliteringen, så att rehabiliteringen ska vara del av klientplanen. Det föreslås att en bedömning av funktions- och arbetsförmågan ska utgöra utgångspunkten för hela rehabiliteringen istället för den diagnosbaserade approach som tillämpas i dagsläget. All rehabilitering ska också ha ett klart mål som kan vara att återbörda, bevara eller förbättra funktions- och arbetsförmågan.

Kommittén har fäst särskild uppmärksamhet vid rehabiliteringen av långtidsarbetslösa. Målet är att arbetslösa ska få regelrätt rehabilitering som upprätthåller arbetsförmågan och där landskapens tillväxttjänster spelar en tydlig roll. Också för rehabiliteringen av äldre föreslås en tydlig verksamhetsmodell. Dessutom föreslår kommittén att FPA i synnerhet ska satsa på de unga som inte är i arbete eller utbildning.

Det kanske mest betydande förbättringsförslaget som lagts fram är en modell för ansvarsfull serviceradgivning där s.k. case managers ser till att de som är i behov av många olika rehabiliteringstjänster får de tjänster de behöver. Jag skulle tro att denna verksamhetsmodell förbättrar rehabiliteringstjänsterna för dem i mest sårbar ställning.

Kommer rehabiliteringsanordnarna att vara desamma? Kommer exempelvis FPA:s roll att vara oförändrad?

Kommittén föreslår preciseringar i arbetsfördelningen mellan de aktörer som har ansvaret för att ordna

rehabilitering. Meningen är att den medicinska och sociala rehabiliteringen i sin helhet tydligt ska överföras på landskapens ansvar. Det här är dock inget som kan genomföras snabbt för innan dess måste man få klarhet i vårdreformen, reformen som gäller flerkanalsfinansieringen och de förändringar som krävs i fråga om ändringssökande.

FPA:s roll i den medicinska rehabiliteringen kvarstår alltså oförändrad tills vidare.

I fråga om den yrkesmässiga rehabiliteringen föreslår kommittén en klarare arbetsfördelning mellan arbetspensionsanstalterna och FPA. Också företagshälsovårdens roll i rehabiliteringen föreslås bli preciserad.

Ändras finansieringen av rehabiliteringen?

Ändringarna i fråga om finansieringen av rehabiliteringen är knutna till förändringarna i anordnaransvaret.

Hur syns valfriheten i reformen?

Kommittén har utgått ifrån att valfrihetsbestämmelserna gäller i fråga om rehabilitering på samma sätt som inom det övriga social- och hälsovårdssystemet.

Hur beaktas de specialgrupper som behöver multiprofessionell specialrehabilitering?

De ovan nämnda förslagen som gäller rehabiliteringsprocessen, inklusive case managers, är avsedda särskilt för de personer som behöver multiprofessionell och krävande rehabilitering.

Vad kommer organisationerna framöver att ha för roll i rehabiliteringen?

Kommittén föreslår att organisationerna ska engageras starkt i klientplanerna i egenskap av sakkunniga, kamratstödjare och utvecklare av rehabiliteringen. ●

